

Բազմագործառույթ կոգեներացիոն համակարգեր որոնք առաջարկում է «Ցեդելին-Արմենիա» ընկերությունը

Էներգամասակարարման կոգեներացիոն համակարգերը ղեկավարող աջակցության են արժանանում այն բոլոր երկրներում, որոնց սեփական էներգառեսուրսները փչ են, եւ էներգախնայողությունն առաջնային խնդիր է: Այս սեփնուղղական կենսոնացված ջերմամասակարարման վերականգնման ոլորտում մասնավոր օտերասոներ եւ ներդրումներ ներգրավելու զարմանալի հասկություն ունի:

Ճիշտ է, մեր երկրում կոգեներացիոն համակարգերի զարգացմանն ուղղված շեքսակի ֆայլեր կարծես դեռ չեն արվում, մասնավորապես, արդյունավետ չի գործում կոգեներացիոն էներգաաղբյուրներից առավելող էլեկտրաէներգայի սակագնային ֆաղափականությունը: Սակայն մենք էլ ունենք ոլորտի խոչընդոտները հաղթահարող մեր առաջամարտիկները՝ կոգեներացիոն համակարգեր շահագործող օտերասոներ, անհրաժեշտ սարքավորումներ ներկրողներ եւ համակարգի ծառայություններից օգսվող ֆաղափացիներ: Այսօր կոգեներացիոն համակարգեր են գործում Երեւանի Ավան համայնքում, Մ. Հերացու անվան բժշկական համալսարանում, Լուսակերտի թոչնաբուծական ֆաբրիկայում, «Արաբկիր» բժշկական համալիրում եւ այլուր:

Իրականացված գրեթե բոլոր ծրագրերին գործում մասնակցություն է ունեցել «Ցեդելին Արմենիա» ընկերությունը, որը հանդիսանալով ամերիկյան «Caterpillar» ընկերության ներկայացուցիչը Հայաստանում, հայտնի է որդես սարքեր հզորության գերենասոներին հուսալի մասակարար:

Ընկերության ներմուծած 90 - 5000 կվտ հզորությամբ զազամխոցային ագրեգատների շնորհիվ կարելի է իրականացնել ջերմամասակարարման եւ էլեկտրամասակարարման զանազան նախագծեր, այդ թվում կոգեներացիոն (էլեկտրաէներգայի եւ ջերմության միաժամանակյա արտադրություն), սրիգեներացիոն (էլեկտրաէներգայի, ջերմության եւ հովացման միաժամանակյա արտադրություն), աղբանոցների, թոչնակոմբինատների եւ ֆերմաների համար բիոգազի օգսագործման, CO₂-ի արտադրության համար նախատեսված եւ այլն:

Ջերմամատակարարման գործառույթ ունեցող «Caterpillar»-ի ագրեգատները Հայաստանում առաջին անգամ սկսեցին գործածվել հինգ տարի առաջ: Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի էներգակենտրոնը ոչ միայն հանրապետության, այլեւ տարածաշրջանի առաջին կոգեներացիոն կայանն է: 2007-ին կառուցված էներգակենտրոնում տեղակայված են «Caterpillar»-ի G3520C մակնիշի երկու էլեկտրագեներատորային կայանք՝ յուրաքանչյուրը 2000 կվտ էլեկտրական հզորությամբ: Էներգակենտրոնը, որի սարքավորումների մոնտաժումն իրականացրել է «Ցեդելին Արմենիա» ընկերությունը, գործարկման առաջին տարիներին ապահովում էր համալսարանի 4 մասնաշենքի, ներկայումս՝ Արմյանի պուրակին հարող գրեթե բոլոր հիվանդանոցային մասնաշենքերի ջերմուցման պահանջարկը՝ ձմռան ամիսներին հաշվարկային 3,7 մվտ գումարային ջերմաբեռնվածքով, այսինքն, օգտագործվում է էներգակենտրոնի ջերմաառաքման հնարավորության 80%-ը:

Երեւանի մեկ այլ կետում եւս, այս անգամ բազմաբնակարան շենքերի ջերմուցման համար են գործում հուսալի G3520C կայանքները: Ավան համայնքի կենտրոնացված ջերմամատակարարման վերականգնման ծրագիրը նախատեսված է եղել մայրաքաղաքի 2005-2020 թթ. գլխավոր հատակագծով:

«Հայաստան. քաղաքային ջերմուցման եւ տաք ջրամատակարարման էներգաարդյունավետության բարձրացում» ՄԱԶԾ/ԳԷՖ ծրագրի շրջանակներում ուսումնասիրվել են համակցված արտադրության կայանքների կիրառմամբ 4Ջ համակարգերի վերակառուցման հնարավորությունները, եւ մշակվել է նախնական տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորում Ավան թաղամասի համար:

«Ջերմություն յուրաքանչյուր տանը» խորագիրը կրող այս նախագիծն ընդգրկում է Ավանի մոտ 32 հազ. բնակչությամբ 218 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի (305 հազար մ² ընդհանուր մակերեսով) ջերմուցումն ու տաք ջրամատակարարումը:

«Հայրուսկոգեներացիա» եւ «Ցեդելին Արմենիա» ընկերությունների համագործակցության արդյունքում ավարտվել է ծրագրի առաջին փուլը, որով նախատեսված է Ավան վարչական շրջանի վեց՝ Իսահակյան, Թումանյան, Վարուժան, Նարեկացի, Քուչակ եւ Հովհաննիսյան թաղամասերի 76 բազմաբնակ բնակելի շենքերի կենտրոնական ջերմամատակարարման վերականգնումը:

Այս թաղամասերի ջերմամատակարարումն իրականացվում է մեկ էներգաաղբյուրից՝ «Caterpillar» ընկերության արտադրության G3520C մակնիշի համակցված արտադրու-

Երեւանի Ավան թաղամասի շուրջ 80 բազմաբնակ շենքերի ջերմամատակարարումն իրականացնող «Caterpillar»-ի G3520C մակնիշի համակցված արտադրության երկու կայաններից մեկը (2000 կվտ էլեկտրական եւ 2180 կվտ ջերմային դրվածքային հզորությամբ)

թյան 2 կայանքներով (յուրաքանչյուրը 2000 կվտ էլեկտրական եւ 2180 կվտ ջերմային դրվածքային հզորությամբ):

Ըստ «Հայրուսկոգեներացիա» ՓԲԸ տնօրեն Միքայել Ռուստամյանի, ներկայումս կենտրոնացված ջերմամատակարարման համակարգին միացել է 1240 բնակարան (շուրջ 5000 բնակիչներ), հաջորդ ծնեռ նախատեսվում է բնակարանների թիվը հասցնել 3320-ի (10154 բնակիչ), այսինքն, համակցված արտադրության (կոգերենացիոն) կայանքների կիրառմամբ կենտրոնացված ջերմամատակարարում կունենա Ավանի շուրջ 30%-ը:

Այն բոլոր դեպքերում, երբ էլեկտրաէներգիայի մատակարարման խափանումը կարող է լուրջ խնդիրներ առաջացնել, իսկ աննշան տատանումները՝ կյանքի համար վտանգ, «Ցեպելին Արմենիան» առաջարկում է օգտագործել «Caterpillar»-ի վթարային էլեկտրամատակարարման գեներատորները: Դիզելային վառելիքով աշխատող այս ագրեգատները մեծ պահանջարկ ունեն ոչ միայն Հայաստանում: Մեր հանրապետության հիվանդանոցներում, բանկերում, սուպերմարկետներում, կենսական

նշանակության այլ օբյեկտներում արդեն աշխատում են շուրջ 120 ագրեգատներ:

Նման կոգեներացիոն համակարգ է աշխատում Երեւանի «Արաբկիր» բժշկական համալիրում: Այստեղ, ի տարբերություն Ավան համայնքում եւ Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանում գործող կոգեներացիոն կայանքների, համեմատաբար փոքր, 120 կվտ հզորությամբ ագրեգատի արտադրած հոսանքը ոչ թե վաճառվում է ցանցին, այլ օգտագործվում է հենց բժշկական համալիրի լոկալ կարիքների համար: Կոգեներացիոն կայանքի տաք ջրամատակարարում ապահովելու գործառույթն այստեղ ինչ-որ տեղ ստորադաս է «մաքուր հոսանքի» մատակարարմանը: Դա շատ կարելի է դիտարկել եւ արյան փոխներարկման դեպքում, երբ հաճախակնության անկման ու հոսանքի տատանման երեւոյթները կարող են վնասել գործառույթն իրականացնող զգայուն սարքերը: Վթարային էլեկտրամատակարարման այս աղբյուրը բնականաբար օգտագործվում է նաեւ հիվանդանոցի էլեկտրամատակարարման խափանման դեպքում:

«Caterpillar»-ի դիզելային գեներատորներն ունեն 10 - 6000 կվտ հզորություն, ինչը նշանակում է, որ անհրաժեշտության դեպքում վթարային էլեկտրամատակարարման այս գեներատորները կարող են սնուցել փոքր առանձնատնից մինչեւ փոքր համայնքը:

Առավելապես իր ուժային, շինարարական եւ հանքարդյունաբերական սարքավորումներով հայտնի «Caterpillar»-ի կոգեներացիոն կայանքները, որոնք ունեն նաեւ բնապահպանական նշանակություն, նոր են

Դիզելային գեներատորները, հաճախորդի ցանկությամբ, կարող են ունենալ ծածկ, որն ունի ոչ միայն ձայնամեկուսիչ նշանակություն, այլեւ թույլ կտա գեներատորը տեղադրել բազմաբնակարան շենքերի նկուղներում, քանիքներում եւ բակերում՝ ագրեգատը դաճառանելով արտաքին ազդեցությունից:

տարածում ստանում Հայաստանում, ի տարբերություն եվրոպական շատ երկրների, որտեղ շատ հաստատություններ ու համայնքներ իրենց ջերմամատակարարումը վստահել են հենց այս ընկերության արտադրանքին: «Caterpillar»-ի կոգեներացիոն համակարգը թույլ է տալիս նվազեցնել արտանետումները, արդյունավետ օգտագործել գազը՝ ստանալով նաեւ հոսանք, ինչի շնորհիվ նրա ՕԳԳ-ն հասնում է 93%-ի:

Մեր երկրում էլ, ըստ ընկերության ներկայացուցիչ, «Ցեպելին Արմենիայի» ուժային սարքավորումների իրացման գործակալ Էդգար Ղազանջյանի, փորձագետները պատրաստ են քննարկել համագործակցության ցանկացած տարբերակ՝ հայկական բանկերի օգնությամբ կյանքի կոչելով նաեւ երկարաժամկետ ծրագրեր:

«Caterpillar»-ի կոգեներացիոն կայանքների գնորդները կարող են վստահ լինել. ներմուծողը գնորդին երբեք մենակ չի թողնելու տեխնիկայի շահագործման ընթացքում առաջացող հնարավոր խնդիրների հետ, առավել եւս, որ այս տարվա մայիսից սկսել է գործել «Ցեպելին Արմենիայի» Կոմպոնենտների կապիտալ նորոգման բարձրակարգ կենտրոնը:

Ի՞նչ ե՞վ կարծում, ի՞նչ կա՞ղ կարող են ունենալ աւխարհում ամենաւատ ամենաւատ աճեցվող եւ նվիրվող ծաղիկները՝ վարդերը, կոգեներացիոն կայանքների հետ: Պարզվում է, որ ունեն: «Caterpillar»-ի CO₂ - ի արտադրության համար նախատեսված գեներատորները, ջերմոցներում անհրաժեշտ միջավայր ապահովելուց բացի, ապահովում են բույսերի հավելյալ ած 30-40 %-ով:

Թեւեւ մեր երկրի ջերմոցային սնեստություններում կոգեներացիոն գեներատորների օգտագործման մշակույթը «Ցեպելին Արմենիայի» շնորհիվ նոր է ներմուծվում, «Caterpillar»-ի համադասախան արտադրանքը մեծ ճանաչում ունի ջերմոցային վարդերի աճեցման առաջատար Հոլանդիայում: